

EVALUAREA IGIENICĂ A PRODUSELOR ALIMENTARE ȘI A MĂRFURILOR NEALIMENTARE DE IMPORT

**Cebanov Raisa¹ – medic igienist,
Antosii Ludmila¹ – șef secție Sănătatea alimentelor,
Bogataia Cornelia – medic igienist,
Grecu Constantin – medic igienist,
Chirlici Alexei² – dr. med., conf. univ.,
Rubanovici Vladislav² – asistent universitar,
¹Centrul de Sănătate Publică Municipal Chișinău,**

²Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”

e-mail:coman1973@mail.ru, tel. 069444966

Rezumat

Au fost analizate și evaluate rezultatele expertizei sanitare a produselor alimentare și mărfurilor industriale de import, efectuate în Centrul de Sănătate Publică Municipal (CSPM) Chișinău pe parcursul unei perioade de 5 ani (2008-2012). Pe perioada luată în studiu a scăzut numărul documentelor emise de CSPM Chișinău pentru produsele alimentare de import, dar concomitent a crescut numărul documentelor pentru loturile de mărfuri nealimentare importate.

Cuvinte-cheie: produse alimentare de import, mărfuri nealimentare de import, expertiza sanitară

Summary: Hygienic evaluation of food and non –food imports

It was analyzed and evaluated the results of sanitary expertise of imported food – stuffs and non-food goods made in the Centre of Public Health(CPH) of Chisinau-city over a period of 5 years(2008-2012). During this period of time it

was reduced the number of documents issued by CPH of Chisinau-city on the lots of food-stuffs, but at the same time it was increased the number of issued documents on lots of non-food goods.

Keywords: imported food-stuffs, imported non-food goods, sanitary expertise

Резюме: Гигиеническая оценка импортируемых пищевых продуктов и непродовольственных товаров

Были проанализированы и оценены результаты санитарной экспертизы импортируемых пищевых продуктов и непродовольственных товаров, проведенные в Центре Общественного Здоровья (ЦОЗ) муниципия Кишинэу в течение пятилетнего периода (2008-2012). В течение этого периода уменьшилось количество документов, выданных ЦОЗ муниципия Кишинэу на партии импортируемых пищевых продуктов, но в, то, же время увеличилось число выданных документов на партии непродовольственных товаров.

Ключевые слова: импортируемые пищевые продукты, импортируемые непродовольственные товары, санитарная экспертиза

Introducere. Protecția sănătății consumatorilor este una din sarcinile principale ce ține de competența Serviciului de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice [1, 3]. În această ordine de idei evitarea consumului de alimente insalubre, contaminate cu microorganisme, poluate de diverse substanțe alogene este de o importanță vitală deosebită. Este de menționat faptul, că pe piața de desfacere a Republicii Moldova sunt expuse în comercializare o gamă diversă de produse alimentare de import. Scopul principal în acest domeniu constă în supravegherea sanitară a loturilor de materii prime și produse alimentare importate, stabilirea corespunderii inofensivității lor indicilor igienici în vigoare și deciderea utilizării pentru consumul uman, expertiza sanitară (certificarea sanitară) a mărfurilor și produselor alimentare și nealimentare (în continuare – mărfuri și produse) în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, avizarea loturilor de produse alimentare și nealimentare, mărfurilor industriale cu eliberarea autorizațiilor sanitare de import, organizarea și monitorizarea procesului de expertiză sanitară a produselor, mărfurilor cu perfectarea avizelor și certificatelor, efectuarea expertizelor sanitare a produselor alimentare și nealimentare, mărfurilor cu perfectarea documentelor finale (certificate), examinarea cazurilor de necorespondere indicatorilor în vigoare a produselor și mărfurilor, iar în final, luarea deciziilor respective privind modul de realizare [1, 2, 3, 4, 5, 7, 8].

În legătură cu importanța pentru sănătatea publică noi ne-am pus scopul de a analiza și a evalua situația existentă la acest capitol.

Material și metode. Au fost studiate și analizate rezultatele expertizei sanitare a produselor alimentare și nealimentare, mărfurilor industriale de import, produselor alimentare fabricate în serie, efectuate în Centrul de Sănătate Publică Municipal (CSPM) Chișinău pe parcursul unei perioade de 5 ani (2008-2012). La

analiza rezultatelor menționate au fost folosite metodele matematico-statistice obținute.

Rezultate și discuții. În conformitate cu legislația în vigoare în CSPM Chișinău autorizarea sanitară a importului de produse alimentare se efectuează prin expertiza sanitară a documentației de însoțire și eliberarea documentului respectiv. Produsele alimentare de import reprezintă materii prime alimentare, semifabricate, produse alimentare finite, achiziționate de peste hotare.

Respectarea regulilor sanitare în vigoare la compartimentul dat este obligatorie pentru toate persoanele fizice și juridice implicate în transportarea, stocarea și desfacerea materiilor prime și a produselor alimentare importate. În acest scop agenții economice sunt obligați să prezinte în CSPM Chișinău probe de alimente, care urmează a fi importate și informația privind produsele alimentare propuse pentru import. Informația menționată include buletine de analiză și etichete, ultimele fiind prezentate în cazul produselor alimentare care conțin aditivi alimentari, pentru produsele alimentare cu destinație dietetică specială, pentru suplimentele alimentare, pentru produsele alimentare care conțin mențiuni nutriționale sau de sănătate, pentru produsele alimentare modificate genetic sau care conțin organisme modificate genetic.

La transportarea produselor alimentare excesiv perisabile trebuie luate în considerație condițiile de transportare, care vor asigura temperatura de păstrare, refrigerare sau congelare și umiditatea stabilită pe parcursul întregii perioade de transportare. Ambalajul produselor alimentare de import trebuie să fie intact, iar etichetarea să corespundă prevederilor documentelor normative în vigoare [2, 4, 5, 7]. Mențiunile nutriționale și de sănătate a produselor alimentare de import și a celor fabricate în serie sunt determinate de respectarea tehnologiei și recepturii la producerea lor. O importanță deosebită are utilizarea ingredientelor calitative pentru asigurarea unui produs salubru.

Categoric este inadmisibilă falsificarea procesului tehnologic de producere a alimentelor, precum au încercat să o facă producătorii din China prin adăugarea unor cantități mari de melamină în laptele praf în scopul imitării concentrației înalte de proteine, care mai apoi a fost folosit la fabricarea formulelor pentru alimentația bebelușilor. În rezultat, în noiembrie 2008, în China au fost înregistrați circa 300.000 de copii intoxicați, 54.000 dintre aceștea fiind spitalizați, iar șase copii au decedat [9].

Una din sarcinile primordiale ale grupului Expertiza sanitară, care se ocupă nemijlocit cu problema în cauză, este monitorizarea calității materiei prime și produselor alimentare importate, a mărfurilor nealimentare în scopul protecției sănătății consumatorilor, profilaxiei diverselor maladii cauzate de acestea. Monitorizarea menționată include: 1) Evaluarea condițiilor de păstrare și transportare a produselor alimentare și mărfurilor nealimentare; 2) Prelevarea probelor (mostrelor) pentru investigații de laborator; 3) Expertiza sanitară a mărfurilor și produselor alimentare și nealimentare; 4) Avizarea loturilor de produse alimentare și nealimentare; 5) Examinarea cazurilor de necorespondere a produselor, mărfurilor cerințelor sanitare, în rezultatul expertizei sanitare și întreprinderea măsurilor de asigurare a inofensivității acestora pentru populație (consumatori); 6) Promovarea modului sănătos de viață.

În rezultatul expertizei loturilor de produse alimentare sau mărfurilor nealimentare sunt eliberate documentele respective privind corespunderea produselor și mărfurilor regulilor și normelor sanitaro-epidemiologice de Stat în vigoare. Figura 1 demonstrează numărul unor astfel de documente eliberate pe parcursul perioadei luate în studiu de către CSPM Chișinău. Din materialul ilustrativ prezentat se vede

clar, că pe parcursul acestei perioade a scăzut de 7,6 ori numărul autorizațiilor sanitare de import și anume – de la 791 în anul 2008 până la 102 autorizații în anul 2012. Ponderea certificatelor sanitare pentru produsele de import la sfârșitul perioadei luate în studiu a fost de 88,9% față de primul an. Totodată, în cel de al doilea an al studiului cota-parte a acestor documente eliberate de CSPM Chișinău, a fost cu 8,7% mai înaltă decât în primul an, ajungând la 860 certificate. Certificatele sanitare pentru produsele în serie a cunoscut o dinamică diferită, fiind într-o anumită creștere în anii 2009 și 2011 față de anii precedenți (cu 50,3% și 19,1%, respectiv). În ultimul an al studiului, însă, numărul acestor documente a scăzut până la 276 certificate, alcătuind o pondere de 91,4% față de primul an.

Concomitent, însă, a crescut numărul total de autorizații sanitare de import eliberate pentru mărfurile industriale. Așa, pe parcursul anului 2012 au fost eliberate 172 autorizații sanitare de import, din ele 95 pentru mărfurile folosite (second-hand), în comparație cu 164 în 2011 și 103 în anul 2010. În anii 2009 și 2008 au fost eliberate 135 și 113 autorizații, corespunzător. Deci, ponderea autorizațiilor sanitare pentru mărfurile industriale de import a fost, în general, în creștere, fiind în anii 2009, 2010 și 2012 de 119,5%; 145,1% și 152,2%. Doar la mijlocul studiului, în 2010, ponderea documentelor eliberate a fost în scădere față de primul an, ajungând la 91,2%. Din numărul total de autorizații sanitare de import eliberate pentru mărfurile industriale pe parcursul a 5 ani, cea mai mare cota-parte a acestora a fost în ultimul, alcătuind 25%.

A fost în creștere și numărul total de avize sanitare. În ultimul an al studiului, 2012, numărul total de avize sanitare eliberate pentru distribuție în calitate

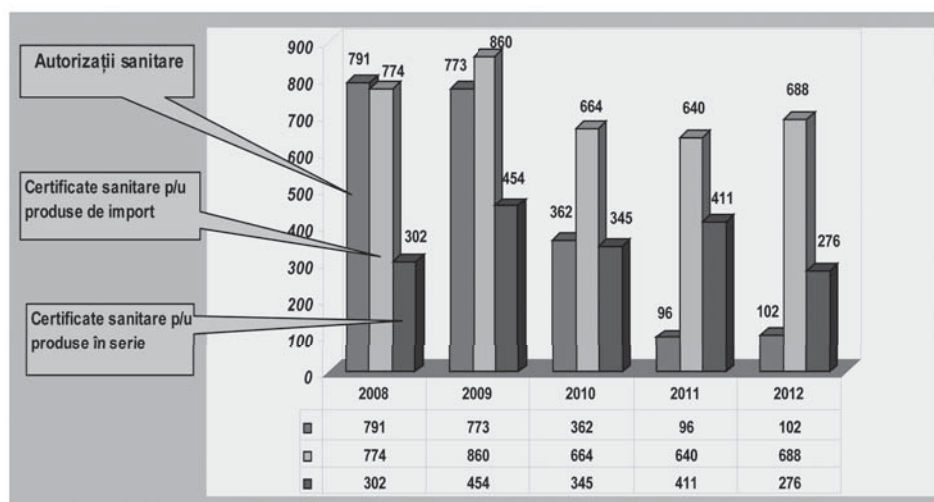

Fig. 1. Certificate și autorizații sanitare de import eliberate de Centrul de Sănătate Publică Municipal Chișinău în anii 2008-2012

de ajutor umanitar sau comercializare a fost de 5,6 ori mai înalt, decât în primul an. Pe parcursul anilor au fost eliberate: 17 avize în a. 2008, 45 - în a.2009, 25 - în a.2010, 60 - în a.2011 și 95 avize în anul 2012. În felul acesta, ponderea avizelor sanitare eliberate pentru mărfuri industriale de import, inclusiv „second hand”, în ultimii 5 ani a fost în anii luați în studiu de 7,0; 18,6; 10,3; 24,8 și 39,3%.

Monitorizarea produselor alimentare de import a inclus și cercetări de laborator a probelor: sanitaro-microbiologice, sanitaro-igienice, radiologice. Așa, pe parcursul anilor 2011 și 2012 au fost supuse examenului sanitaro-microbiologic, respectiv, 631 și 534 probe de alimente (lapte și produse lactate, mezeluri, semifabricate congelate, conserve și preserve, pește, produse de cofetărie și patiserie, grăsimi alimentare etc.). Dintre acestea câte 17 în fiecare an n-au corespuns documentelor normative în vigoare [6]. Din cauza unui număr diferit de probe cercetate, ponderea celor nesatisfăcătoare a fost, de asemenea, diferită, atestându-se o ușoară creștere - 2,7 și 3,2% în anii respectivi. Trebuie de menționat faptul, că în ambii ani de referință probele nestandarde au fost de produse lactate, preserve din pește, semifabricate congelate pentru producerea articolelor de patiserie din Bulgaria, Ucraina și Federația Rusă. Ponderea probelor de lapte și produse lactate neconforme rigorilor oficiale a fost în anii respectivi de 0,8 și 5,5%; de conserve din pește - 3,3 și 3,8%, semifabricate congelate - 11,1 și 8,3%. Devieri, uneori semnificative, au fost stabilite și în cazul altor alimente. De exemplu, în anul 2011 au fost stabilite 3,0% probe nestandarde de condimente și supe deshidratate, 7,7% probe de cvas și bere, 9,1% probe de grăsimi alimentare.

Nici într-o probă de alimente din cele 899 cercetate în laboratorul sanitaro-igienic în anul 2011 nu au fost depistate probe nestandarde. În schimb, în anul următor, 2012, din 1013 probe cercetate au fost depistate 4 probe nestandarde, ce constituie 0,4%, produsele fiind următoarele: semiconcentrat de suc și pulpă de portocală roșie, preparate pentru ceai din Taiwan și Italia, biscuiți din Ucraina.

Pentru cercetările radiologice au fost prelevate 446 probe de produse alimentare în 2011 și 347 probe în 2012. Toate probele au corespuns cerințelor în vigoare.

În baza monitorizării inofensivității produselor alimentare de import și de origine autohtonă fabricate în serie din motiv de necorespondere a indicilor de calitate și inofensivitate în vigoare, inclusiv din cauza lipsei actelor de proveniență, etichetării incorecte și termenului de valabilitate expirat au fost rebutate și interzise în circuitul alimentar pentru consumul uman, total: în anul 2012 - 79784 kg, din ele de im-

port - 55500 kg, în anul 2011 - 19929,6, inclusiv de import - 11577 kg, în anul 2010 - 2496,1, inclusiv de import - 1085,2 kg, în anul 2009 - 18040 kg, inclusiv de import - 9238 kg, în anul 2008 - 28390 kg, inclusiv de import 9398 kg. În felul acesta, de la începutul studiului se observă o scădere a cantității totale de alimente rebutate în primii trei ani, apoi în al patrulea an această cantitate este în creștere, în special, în ultimul an al studiului. Pentru toată perioada luată în studiu au fost rebutate, în total, 171103,7 kg de produse alimentare, inclusiv 96565 kg de alimente importate, cota-parte alcătuind 56,4%. Ponderea produselor de import scoase din consumul alimentar față de cantitatea totală de alimente rebutate a fost, în general, în creștere și anume - de la 33,1% la începutul perioadei luate în studiu și până la 69,6% în ultimul an al acestuia. În anul 2009 ponderea menționată a constituit 51,2%, în 2011 - 58,1% și numai la mijlocul perioadei luate în studiu, în anul 2010, ponderea produselor de import rebutate a fost mai joasă decât în anul precedent, alcătuind 43,5%.

Concluzii:

1. Monitorizarea igienică a produselor alimentare și a mărfurilor nealimentare de import este de o valoare deosebită în protecția sănătății consumatorului autohton.
2. Pe parcursul perioadei luate în studiu a fost în scădere numărul documentelor emise de CSPM Chișinău pentru produsele alimentare importate.
3. Investigațiile de laborator a probelor de alimente au depistat devieri în cazul examenului sanitaro-microbiologic, în special, a probelor de lapte și produse lactate, conserve din pește, semifabricate congelate.
4. Ponderea produselor de import scoase din consumul alimentar față de cantitatea totală de alimente rebutate a fost, în general, în creștere.
5. În perioada de 5 ani luată în studiu a crescut numărul autorizațiilor sanitare de import pentru mărfurile nealimentare.

Bibliografie

1. *Legea nr.10 din 03.02.2009 privind Supravegherea de Stat a Sănătății Publice*. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.67/183 din 03.04.2009.
2. *Legea privind produsele alimentare nr.78 din 18.03.2004*. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 083 din 28.05.2004.
3. *Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.384 din 12.05.2010 cu privire la Serviciul de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice*. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 78-80 din 21.05.2010.
4. *Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.996 din 20.08.2003 despre aprobarea Normelor privind etichetarea produselor alimentare și Normelor privind etichetarea produselor chimice de menaj*. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 189-190 din 29.08.2003.

5. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.196 din 25.03.2011 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 46-52 din 01.04.2011.

6. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.221 din 16.03.2009 cu privire la aprobarea Regulilor privind criteriile microbiologice pentru produse alimentare. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 59-61 din 24.03.2009.

7. Hotărârea Ministerului Sănătății nr.01-04 din 31.05.2004 cu privire la aprobarea și implementarea Normelor sanitare privind etichetarea nutrițională, eti-

chetarea produselor alimentare cu destinație dietetică specială, etichetarea produselor alimentare modificate genetic sau provenite din organisme modificate genetic. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.138-146 din 13.08.2004.

8. Regulile sanitare privind importul de materii prime și produse alimentare în Republica Moldova nr.06.10.3.8 din 21.12.1994. Monitorul Oficial al Republicii Moldova 1996 nr.5-7, modificate și completate prin Hotărârea Medicului-șef sanitar de Stat al Republicii Moldova nr.9 din 19.07.2005. Monitorul Oficial al Republicii Moldova 2006, nr.9-12 din 20.01.06.

9. <http://en.wikipedia.org/wiki/2008>